

Aan geadresseerden

Rijnstraat 8
Postbus 30945
2500 GX Den Haag
Interne postcode 645Telefoon 070 - 339 41 81
Fax 070 - 339 12 97
www.vrom.nl**Rubbergranulaat in kunstgrasvelden**

Datum

23 APR. 2007

Kenmerk

SAS/mb/2007031245

Middels deze brief wil ik U, mede namens de Minister van Verkeer en Waterstaat, informeren over het beleid dat door de rijksoverheid wordt gehanteerd ten aanzien van de toepassing van rubbergranulaat in kunstgrasvelden.

Inleiding

Op dit moment zijn er ruim 300 kunstgrasvoetbalvelden in Nederland waar rubbergranulaten worden toegepast. De trend is dat meer kunstgrasvelden worden aangelegd. In opdracht van diverse marktpartijen is onderzoek uitgevoerd naar milieu- en gezondheidsrisico's bij het gebruik van de rubberkorrels in kunstgrasvelden. Op 13 maart 2007 heeft INTRON de resultaten van een onderzoek naar de milieu- en gezondheidsaspecten van instrooirubber gepubliceerd¹. Op verzoek van het Ministerie van VROM heeft het RIVM specifiek gekeken naar de zinkemissies uit rubbergranulaat gemaakt van oude autobanden².

Rubbergranulaat: mogelijke risico's

Op basis van de beschikbare literatuur over de blootstelling aan rubbergranulaat door inademen, inslikken en huidcontact en aanvullend laboratorium- en veldonderzoek naar blootstelling bij huidcontact concludeert INTRON dat er geen sprake is van een significant gezondheidsrisico bij sporters door gebruik van instrooirubber uit gemalen autobanden op kunstgrasvelden. Verder blijkt dat instrooirubber verschillende stoffen bevat die bij gevoelige mensen aanleiding kunnen geven tot huidklachten (allergische reacties). De kans dat stoffen in het instrooirubber huidirritatie geeft bij niet-gevoelige personen wordt klein geacht. Tenslotte is gebleken dat in binnensportaccommodaties het fijn stof gehalte als gevolg van het gebruik van rubbergranulaat gemaakt van oude autobanden juist onder de grenswaarden ligt indien de ventilatie volledig wordt ingezet.

Uit het onderzoek van INTRON en het aanvullende onderzoek van het RIVM blijkt dat er mogelijk milieurisico's zijn door de toepassing van rubbergranulaat op kunstgrasvelden. De uitloging van zink is hierbij het meest relevant. Afhankelijk van de wijze waarop ontwatering van het veld is uitgevoerd kan deze

¹ INTRON, 2007, Milieu- en gezondheidsaspecten van instrooi materiaal, gemalen rubber van autobanden als instrooi materiaal op kunstgrasvelden (A833860/R2006031/Uho/Uho).

² RIVM, 2007, Leaching of zinc from rubber infill on artificial turf (football pitches) (RIVM report 601774001/2007).

uitlozing tot een lokaal verhoogde belasting van het oppervlaktewater en/of de bodem leiden. Naast eventuele milieurisico's van zink kunnen zich ook risico's voordoen met 4-t-octylphenol, koper en PAK's.

Algemene zorgplicht

Veel activiteiten in de samenleving kunnen milieu- en/of gezondheidsrisico's met zich meebrengen. Hierbij is het belangrijk dat heel duidelijk wordt aangegeven welke verantwoordelijkheid bij de verschillende overheden en welke verantwoordelijkheid bij het bedrijfsleven en de toepasser ligt. Uitgangspunten hierbij zijn:

- het voeren van een preventief beleid, dus het voorkomen van verontreiniging ('voorkomen is beter dan genezen');
- in het geval van (potentiële) verontreiniging is de veroorzaker hiervoor verantwoordelijk ('de vervuiler betaalt').

Het bedrijfsleven (aannemer, leverancier, producent) is verantwoordelijk voor veilige en schone producten ('producentenverantwoordelijkheid') en dus voor het beheersen en beperken van de risico's voor mens en milieu tot de algemeen maatschappelijk aanvaarde grenzen. Bedrijven hebben niet alleen de verantwoordelijkheid om aan te tonen dat het gebruik van rubbergranulaat als instroommateriaal (al dan niet van gemalen autobanden) geen onaanvaardbare risico's met zich meebrengt, maar dienen ook maatregelen te nemen indien er wel sprake is van onaanvaardbare risico's voor mens of milieu.

De eigenaar van een sportveld (bijvoorbeeld een gemeente of sportvereniging) beslist uiteindelijk wat voor type voetbalveld met welk rubbergranulaat zal worden aangelegd en betaalt hiervoor. De eigenaar is verantwoordelijk voor eventuele milieu- en/of gezondheidsschade door het gebruik van rubbergranulaat in dit specifieke sportveld. De eigenaar kan van het bedrijfsleven (aannemer, leverancier, producent) garanties vragen ten aanzien van het veilig gebruik van dit materiaal.

Daar waar milieurisico's relevant zijn voorziet milieuregelgeving veelal in een stelsel van vergunningen, ontheffingen of algemene regels. Bij lozingen van drainagewater dat als gevolg van een activiteit (zoals het toepassen van rubbergranulaat op voetbalvelden) verontreinigende stoffen bevat is, afhankelijk van de plaats waar geloosd wordt de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, de Wet bodembescherming of de Wet milieubeheer relevant. Bevoegd gezag voor de lozing is in geval van directe lozing in het oppervlaktewater de waterkwaliteitsbeheerder, in overige gevallen de gemeente.

Standpunt rijksoverheid

De rijksoverheid acht op basis van de huidige inzichten de gezondheidsrisico's van het spelen op kunstgrasvelden die ingestrooid zijn met rubbergranulaat gemaakt van oude autobanden in de buitenlucht verwaarloosbaar klein. Nadrukkelijk wijzen de ministeries erop dat in de studie van INTRON enkel de mogelijke gezondheidseffecten van PAK's en de aanwezigheid van stoffen die mogelijk huidsensibilisatie veroorzaken, zijn onderzocht. Autobanden bevatten een zeer groot aantal chemische stoffen. Voor de andere stoffen ontbreekt het aan gegevens om een schatting van het gezondheidsrisico te maken.

In Nederland wordt rubbergranulaat niet in officiële binnensportaccommodaties gebruikt, omdat de sportverenigingen streven naar binnensportaccommodaties die voor uiteenlopende toepassingen gebruikt kunnen worden. Aangezien gebleken is dat toepassing van rubbergranulaat gemaakt van oude autobanden in binnensportaccommodaties bij onvoldoende ventilatie leidt tot gezondheidsrisico's, adviseert de rijksoverheid om ook in de toekomst geen binnensportaccommodaties aan te leggen met dit rubbergranulaat.

De rijksoverheid concludeert op basis van de recente onderzoeksresultaten dat de huidige toepassing van rubbergranulaat gemaakt van oude autobanden in kunstgrasvelden mogelijk leidt tot milieurisico's ten gevolge van de emissie van zink.

Het is wenselijk dat het bedrijfsleven voor 1 juli 2007 aangeeft welke maatregelen worden genomen om de eventuele risico's van emissies van stoffen te reduceren tot een aanvaardbaar niveau, zowel voor bestaande kunstgrasvelden als voor nieuw aan te leggen velden met rubbergranulaat. Dit geldt nadrukkelijk voor alle milieuaspecten van alle typen rubbergranulaat en dus niet alleen die van vormalen autobanden. Tevens wordt het bedrijfsleven geadviseerd om middels aanvullend onderzoek uitsluitel te geven over de milieurisico's van eerder genoemde stoffen in rubbergranulaten, gelet op de onzekerheden in de berekeningen van zowel INTRON als RIVM.

Het bedrijfsleven wordt uitgenodigd om de komende maanden in nauw overleg met de rijksoverheid, de VNG, de KNVB en NOC*NSF de mogelijkheden van verschillende maatregelen te verkennen.

Gevolgen voor de toepassingspraktijk

Daar waar aanleg van een nieuw veld is voorzien verdient het aanbeveling om in overleg met het bevoegd gezag (gemeente of waterkwaliteitsbeheerder) te bezien of er vanwege de milieurisico's noodzaak is tot het treffen van maatregelen. Van rijkswege wordt bezien of aan het lozen van drainagewater naast de zorgplicht concrete voorschriften moeten worden gesteld in algemene regelgeving.

Hoogachtend,
de Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

Grontmij WG materialen
t.a.v. dhr.
Postbus 190
2740 AD Waddinxveen

Arcadis, WG materialen
t.a.v. dhr.
Postbus 4205
3006 AE Rotterdam

Ten Cate
t.a.v. dhr.
Postbus 9
7440 AA Nijverdal

DSM
t.a.v. dhr.
Postbus 43
6130 AA Sittard

VACO
t.a.v. dhr.
Postbus 33
2300 AA Leiden

RecyBEM
t.a.v. dhr.
Postbus 418
2260 AK Leidschendam

KNVB
t.a.v. dhr.
Postbus 515
3700 AM Zeist

NOC*NSF
t.a.v. dhr.
Postbus 302
6800 AH Arnhem

ISA Sport
t.a.v. mevr.
Postbus 302
6800 AH Arnhem

ISA Sport
t.a.v. dhr.
Postbus 302
6800 AH Arnhem

VVCS
t.a.v. dhr.
Taurusavenue 35
2132 LS Hoofddorp

VNG
t.a.v. dhr.
Postbus 30435
2500 GK Den Haag

Ministerie VWS
t.a.v. dhr.
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

INTRON
t.a.v. dhr.
Postbus 267
4100 AG Culemborg

RIVM, SEC
t.a.v. dhr.
Postbus 1
3720 BA Bilthoven

Geadresseerden

Grontmij, WG materialen
Arcadis, WG materialen
TenCate
DSM
VACO
RecyBEM

Afschrift

KNVB
NOC*NSF
ISA sport
ISA sport
VVCS
VNG
Ministerie van VWS
INTRON
RIVM, Stoffen Expertise Centrum

t.a.v.

Dhr.
Dhr.
Dhr.
Dhr.
Dhr.
Dhr.

Dhr.
Dhr.
Mevr
Dhr.
Dhr.
Dhr.
Dhr.
Dhr.
Dhr.

adres

Postbus 190
Postbus 4205
Postbus 9
Postbus 43
Postbus 33
Postbus 418

Postbus 515
Postbus 302
Postbus 302
Postbus 302
Taurusavenue 35
Postbus 30435
Postbus 20350
Postbus 267
Postbus 1

pc	plaats
2740 AD	Waddinxveen ➤
3006 AE	Rotterdam ←
7440 AA	Nijverdal ←
6130 AA	Sittard ←
2300 AA	Leiden ←
2260 AK	Leidschendam ←

3700 AM	Zeist ←
6800 AH	Arnhem ←
6800 AH	Arnhem ←
6800 AH	Arnhem ←
2132 LS	Hoofddorp ←
2500 GK	Den Haag ➤
2500 EJ	Den Haag ←
4100 AG	Culemborg ➤
3720 BA	Bilthoven